

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Antonia Etxaniz Gantxegi

*Ordizia,
Gipuzkoa
(1931-2020)*

Aurkibidea

Biografia

Beasainen jaio zen eta handik 3 egunera Ordiziara eraman zuten bizitzera, Sagastizabal Azpikoa etxera. Aita azpeitiarra zen eta ama Azkoitiko Urrategi auzoko Uzin Azpikoa baserrikoa. Eskolara korreosetara, mojetara eta karmelitetara joan zen 14 urtera arte. 14 urterekin Ordiziako "Nadal" inprentan hasi zen lanean eta josten ikasten ere ibili zen. 19 urterekin lana utzi eta kanpoko jende partikularrentzat josten hasi zen. Lazkaoko senarrarekin ezkondu zen Ordizian.

Zintak

ORD-025

- **Proiektua:** Ordiziako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2008-05-23
- **Iraupena:** 55 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k):** Elexpuru, Juan Martin - Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Beasainen jaio eta hiru egunetara Ordiziako Sagastizabal Azpikoa baserrira

- **Erref:** ORD-025/001
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:02:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>1931an jaio zen Beasainen eta hiru egun zituela Ordiziako Sagastizabal Azpikoa baserrira joan ziren bizitzera. Aita azpeitiarra zuen eta ama, berriz, Azkoitiko Urrategi auzoko Uzin Azpikoa baserrikoa.</p>

Transkripzioa

- Hasteko, izena eta abizena eta noiz jaio ziñen esaten badidazu?
- Antonia Etxaniz. Jaio nitzen hogeta hamaikan, enero, euskeraz ez dakit nola dan.
- Urtarrilla, bai.
- Jaio nitzen urtarrillan hoeta hamaikan.

-Hemen jaio ziñen, Potxon etxen?

-Ez, ez. Hor bizi zien neska zaharra, mutil zaharrak, anai-arrebak; eta gero residentzira jun zan arreba. Anaie hil zekon ta residentzira eaman zuen eta etxe hori zeon abandonauta, bera bakarrik. Nola bizi zan ba. Jende asko juten zan, hori bai. Nik uste-et hamendik pasatzen zien danak hor gelditzen ziela. Egie da.

-Zu nun jaio ziñen?

-Ni jaio nitzen Beasaiñen. Baiño hiru egunekin o amak-eta ekarri zien honutza Ordiziara, residentzin ondoko etxe haundi zahar bat badao ba hemen goitik behera goatzela, residentzin ondoko etxe haundi... Hor ezta iñor bizi.

-Ze izen dauke etxe horrek?

-Sagastizabal-azpikoa esaten zan. Oain Egutera-bidea.

-Gurasoak nungoak zien?

-Azkoittiarak.

-Biek, aitta eta ama?

-Bai. Atte jaiota o Azpeittin, ta ama basarrin, Azkoittin.

-Ze basarritan?

-Usin-azpikoa. Ikusten da Urrategi handik bertatik-bertaa.

-Urrategi Baillarakoa da baserrie?

-Bai. Elizaa danok juten giñen hautzako, han aurren daukeben elizaa.

-Orduan zuk Beasaiñen jaio...

-Beasaiñen jaio eta hiru egunekin o Ordiziara etorri nitzen. Eta handik oaiñ arte ba Ordizian. Eta bizi nitzen aitte-amekin.

2. Eskolara mojetara eta Karmelitetara

- **Erref:** ORD-025/002
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 00:02:22. **Bukatu:** 00:05:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskolara karidadeko mojetara eta ondoren Karmelitetara joan zen 14 urtera arte. kanpotarrak ziren eta Karmelitak ordiziarrek ziren. Mojetan erdaraz ikasten zuten. Etxean bakarrik egiten zuten euskaraz, aita errieta egiten baitzien.

Transkripzioa

-Eskolara nora jun ziñen?

-Eskolaa aurrenetik horrutza, ospitaleko residentziko... ordun zaren monjak karidadekok o, ordun zaren. Eta horik ematen zuen eskola Correosetan.

-Baiña Ordizin, ez?

-Ordizin, Ordiziakoa ai naiz esaten dana. Eta horrutza juten giñen. Baiño gero sei urtekin o hola pasatu giñen Karmelitataa.

-Nun zeuden Karmelitak?

-Karmelitak zaren oai etxe berrik ein dittue ba Plaza Garagarzan, zerbezeria eta hori badago ba "El Coyote", bueno, hortik segi eta baztarrea, hor zeon Karmelitak. Aurrenetikan frantsesak egon emen zien, ni hori ez naiz gogoratzen. Baiño Karmelitan. Gero ba hamalau urte arte, eta gero lanea.

-Hor monjatan ibilli ziñala esan dezu. Monjak zer zien, hemengok ala kanpotarrak?

-Ez, hamengok iñor´e..., kanpotarrak izengo zien. Baiño hemengo monjaik ez, Ordiziako monjak ez. Karmelita jun ziela Ordiziakok eskolan ni nebillela, bai. Ta karmelitak, usten det, bat Arantxa ta bestea Juanita. Ia edadetuk izango die. Ni´re hala naiz; "así que"...

-Monjetan erderaz ikasten zenuen?

-Bai. Orduun dana erderaz. Euskeraz ez. Etxen, etxen nauken nik... Ba bai, etortzen giñenen etxea aittek beti: euskeraz ez bagiñun itten, igandero ematen zigun ordaintzeko zerbait, bi pezeta-edo zer zan ordun, ba ez zigula... deskuento, gutxigo emango zigula. Euskeraz, berak dana euskeraz. Aittek ondo eitten zuen bai erderaz eta bai euskeraz. Amak euskeraz, erderaz oso... Zerbait eitten bazun, erdeldune ikusten bazuen...

-Azkoitikua eta Urrategikua izanda gaiñea..

-Bueno ba, dana euskeraz, amak euskeraz. Ta aittek ba igual erderaz o euskeraz; igual. Biik dana euskeraz.

-Hori marka, etxean erderaz egiten uzten ez eta kanpoan euskeraz ez.

-Bai ba, hori ba. Gertatzen dana, nik esaten det hamen bertan ikusten det, nik. Gaiñea errexago nik usten det itten dala erderaz euskeraz baiño, neretzako.

-Igual ohittura gehiago.

-Ohittura gehio, ohittura gehio.

3. Mojetako zigorrak; Zurutuzarengana partikular

- **Erref:** ORD-025/003
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:05:16. **Bukatu:** 00:07:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

<p>Matematikak, gramatika, historia eta abar ikasten zuten. Lanean hasi zenean Zurutuzarengana joaten zen matematikako partikularrera, ikastera. Mojetako eskolan zigor gogorrak izaten zituzten eta erregelaz ere jotzen zituzten.</p>

Transkripzioa

-Eta ze ikasten zenduen eskolan?

-Eskolan? Danetatik, danetatik.

-Monjetan, adibidez, ze ikasten zendun?

-Monjetan? Historia, Matematika, esan dizutena, Geografia, Historia...

Danetatik, ematen zuen danetatik. Eta gero hortik juten nitzen... hortik ez. Lanean hasi eta lanetiken erten, ta juten giñen, zuk ez ziñun ezautuko, ezta urte asko hil dala, Zurutuza. Hamen Plaza Garagarzan bizi zan. Oin ahizpa bizi du, maestra izan da ahizpa´re, baiño harek ematen zigun partikularra matematikak. Eta nik askotan esaten det: "Ene!, hara, dakitten matematika kontue hor". O tonta nitzen, egie esaten dizut, nik horrekin: Consuelo Zurutuza.

-Erakusteko zera diferente...

-Oso, oso. Eta giñen hiru persona, ta dedikatzen zan espresamente zuri; eta hara, horretxekin.

-Eta monjetako eskola gogorra zan?

-Bueno, bai. Zigortze ziguen noizin behin. Paretan kontra, paretan kontra

jarri zerbait gaixki ein baziñun...

-Zer zigor izaten zan?

-Paretan kontra, paretai begira jarri. Hori bai. Eta baita, uste det, regla esaten det nik hori hartuta, eskue jarri hola ta; baita, baita, hori uste det bazala. Baiño bestela ez, ondo, ondo. Esan dizutena, hamalau urte arte hor.

-Eta gero monjetatikan sei urtekin karmelitetara pasau ziñen?

-Bai.

-Eta zer zan, salto haundie zan ikasteko...

-Ez, ez. Hamengok´e onak zien baiño gu txikigook eta errexago utzi. Ez, baiño ona. Hamengok´e hola bertan bizi giñen, etxen ondón, e, ba konfiantza haundie berakin eta. Ez, monja onak. Neretzako danak izan die onak, egie esateko.

4. Umetako jolasak: kaniketan, diabolarekin...

- **Erref:** ORD-025/006
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:10:10. **Bukatu:** 00:12:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

<p>Umetako jolasak: kaniketan, izkutuka, diabolarekin, tortolasetan...

Igandeetan kartetan jolasten zuten, musean ez zuen sekula ikasi eta pena du.</p>

Transkripzioa

-Eta orduan ze jolas eitten zittuzuen?

-Ba jolasak eitten giñuen asteen kanikatan, kanikatan, estee... izkutuka eta hola bata besten atzetik, sokasaltoon, "al diablo" horrekin ibiltzen giñen.

-Tortolaxetan e bai?

-Baita. Gaiñea margotua genduzken gorri-esmaltekin emanda ta. Hori gogoratzen naiz. Ez dakit zer gehio. Gero igandea aillegatzen zanen, ba hamen beheko etxe honetan ude-ta denbora baten goiko depositora juten da egunero zuen etxetik, goiko deposito horretan juten da hamen bizi dana oain, baiño lehen bizi zien beste batzuk. Betiko lagunek. Amak lagunek eta gu´re bai lagunek alabanak-eta. Eta igandetan gure kapritxoan zan kartatan, zeiniek bata beste ze, aber ze irabazten giñun o ze itten giñun o zer. Kapritxo hori. Eta arratsaldetan lagunekin. Igandea aillegatzen zanen´e ba karmelitan gela bat bagenduken eta kartatan. Gaiñeaz amorratzen, e!

-Zeiniek erakusten zizueten kartatan?

-Ez dakit. Errexena. "a la mona" edo "al cuatro", laugarren urrezko... eze askoik ez. Baiño errexena.

-Musean eitten zenuen?

-Ez. Nik ez det ikasi, egie. Eta oain pena ematen dit. Zeatik gauza asko dare ikasi beharrekok. Baiño ordun ez diozu inportantziaik ematen eta geroa edaden sartzen ai zeala konturatzen zea.

5. 14 urterekin inprentara lanera

- **Erref:** ORD-025/007

- **Iraupena:** 0:03:06. **Hasi:** 00:12:47. **Bukatu:** 00:15:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

<p>14 urterekin Nadal inprentan hasi zen lanean. Familia batek lan egiten zuen bertan. Kaxak forratzen zituzten eta enpresetara bidali. Egunean zortzi ordu lan egiten zituen eta 37 pezeta eta erdi irabazten zituen astean. Gutxi zen, baina moldatzen ziren.</p>

Transkripzioa

-Eta gero orduan eskolara Karmelitetan hasi ziñen eta hamalau urtekin utzi.

-Bai. Lanea zan, este..., inprentaa, bonboiak eta kajak sartzeko oso koloriñetako polittak eitten zien eta lana eitten zuen bertako famili guztie, seme-alabak eta matrimonioa zaharrak, seme-alabak, semek eta bi alabak.

-Nun zegon inprenta?

-Oain ez dakit segitzen dun zeatik bastante suerte txarra; hil zien, zaharrak hil zien eta gaztek e bai batzuk. Ba zinea ezautze dezu, Ordiziako zinea?

-Bai.

-Bueno ba, gero iskillerak dare, goittik behera, iskillera hortantxen bertan ezkerreta. Eta usten det eskubirakoa re berana daukebela.

-Nola izena zun inprentak?

-Nadal.

-Eta zer egiten zenun han, kajak eta...?

-Itten zien kaja horik, eseri eta eskutan, forrau, forrau. Gaiñezko adornue ipiñi. Eta gero enpresata bialduko zittuen edo nun itten dittuen bonboiak, hori. Eta gero itten zuen e este... jaboia sartzeko, bizarra kentzeko, bai, barra horik, kaja horik. Eta hori ere forrau; hoixe zan horko lana. Oso politte, oso politte. Hor egon nitzen, bai, eta hortikan erten eta jutun nitzen ikastea, hori esan dizut, karmelitan ibili nitzenen gero jutun nitzela honena ikastea. Baiño gero, klaro, edaden sartzen ari nitzela, josten ikastea.

-Eta lehen esan dezun inprenta hartan zenbat denborako lana?

-Ba egon nitzen...

-Egunen zenbat ordu?

-Zortzi ordu izengo zien. Goizeko zortziretan bai jun eta atsalden..., etxea etorri bazkaltzea ta atsalden seietan.

-Eta dirua ondo irabazten zan?

-Ba esangoizut, treinta y siete cincuenta... Hoetamazazpi, hoetamazazpi terdi astean.

-Ta orduko bizimodurako zer zen, asko?

-Ez, ez. Ez asko eta ez gutxi. Gutxi irabazten zan, gutxi irabazten zan, baiño norabitea jun, zegatik behar ziñun-eta.

-Moldatzeko lain.

-Moldatzeko lain, bai. Guretzako lain, bai. Etxen attek ez ziguen kentzen, bai ematen giñun zerbait baiño.

6. Jaunartzea goizeko zazpietan Karmelitetan

- **Erref:** ORD-025/011
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:17:57. **Bukatu:** 00:20:25

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:

<p>Jaunartzea ahizparekin batera egin zuen Karmelitetan, goizeko zazpitan. Azkoitiko Uzin baserriko aitonak arkumea erosi zuen ospatzeko. Bizilagunek orraztu zuten. Organdilazko soinekoa eraman zuen. Jaunartze txikia eta handia izaten ziren eta baraurik joaten ziren.</p>

Transkripzioa

-Eta komunioa ta nun...?
 -Komunioa in giñun ahizpak eta nik, ahizpa zanak. Karmelitan goizeko zazpitan. Hori gogoratzen naiz, bai.
 -Goizeko zazpitan?
 -Zazpitan. Eta basarriko aittonak, esan dizutenak, Usingook, Azkoittikook, ba arkumea o; asteazkenetan etortzen zan autobuse Azkoittitik. Oain ez, baiño orduun asteazkenero.
 -Azkoittitik Ordizira?
 -Ordiziara, feria zanen, asteazkenen, azoka. Eta arkumea o ez dakit ze ekarri zuen, zelebratzeko komunioa. Eta komunioa ein giñun bi ahizpak batea. Eta gogoratzen naiz beheko bizilagunek, solterak zien, eta tenasilla batzuket rizo batzuket in holaxe, eta jo, ze ote gean eta. In giñun hamaika urtekin, hamar-hamaika urte eukiko giñun. Baiño pozik!
 -Ze jazten zan orduan komunioan?
 -Eaman giñun, oai abitoa eamaten due, ba ez, organdillazko soiñokoa.
 -Nundik ateratzen zittuzuen soiñokoak?
 -O baten batek utzi o hola.
 -Eta ze izaten zan, komunio txikie ta haundie...
 -Bai, bai. Bai, bai, bai.
 -Biek ein zituzun zuk?
 -Bai. Txikie eta haundie. Dana batea, baiño goizeko zazpitan, esaten dizut. Goizo, goizo.
 -Eta zer jun biehar izaten zenuen, baraurik?
 -Baraurik jungo giñen. Ordun nola zan baraurik, oain ez; oain komunioa juten bazea hartzea, juten zea... Ordun ohittura hori...
 -Nun, Ordiziko parrokian egin zenun?
 -Karmelitan, esaten dizut. Karmelitak zaukaben kapilla eta horik ematen zuen larunbatan ez bazan igandetan meza; horrutza juten giñen, hor nebilen eskolan eta.

7. Ordiziako azoka lehen eta orain

- **Erref:** ORD-025/013
- **Iraupena:** 0:03:04. **Hasi:** 00:21:11. **Bukatu:** 00:24:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Ordiziako azokak orduan eta gaur dituen ezberdintasunak aipatzen ditu. Azokatik eta dendatik erosi ohi zuten etxerako jana.

Transkripzioa

-Ordiziko ferira juten al ziñeten zuek?
-Bai, bai, bai. Bai-bai-bai-bai.
-Saldu ez zenuen ezer egiten, ez?
-Ez, ez, ez.
-Nolakoa izaten zan orduko ferie, gaur bezelakoa?
-Ez, gaur nik usten det daukela indar gehio eta... Jende asko ibiltzen da, kanpotiken e asko etortzen da, zeatik asteazkenen, esan nizuna [...], ba etorri nitzenen, Jesus!, arboledatik hasi eta..., baiño eske ikaragarri.
-Eta ordun ze izaten zan, bertako jendea gehio?
-Bertako jendea gehio. Oaiñ kanpotiken e, eta gero basarritarra ere asko baiño, ondoko Olaberria, Idiazabal o Gainza, alderdi horietako jende asko. Eta gero etortzen die ba berdurakin.
-Orduan ze puesto egoten zien, zer saltzen zuten?
-Gaurko aiñeko, oain bezela, hainbeste puesto ez.
-Zer izaten zan, ganadue-ta egoten zan?
-Ganadue bai. Ardiik, ganadue-eta, eta txerrie eta, ba Plaza Garagarzan.
-Eta erropak-eta gaur bezela?
-Ez, hori ez naiz gogoratzen, ez. Plazan bertan, oaiñ egoten dan bezela berdura eta hainbeste gauza, ba ordun egoten zan plazan puestos erropana, jertseek diela o kamixetak o prakak, berdin tzaio, danetatik. Egoten zan plazan, eta egoten zan puesto asko. Hori bai, buelta guztin, hori ezautu det nik ia gaztetan.
-Eta normalean zuek azokatikan zer erosten zenuen? Dana azokatik erosten zan?
-Ez, ez, ez, dendetik. Ordun tzaren denda asko, guk hamen bertatik bertaa, oaiñ danak etxek in die, baiño ordun bazeon Usabiaga, Mafre dagon tokin, hor zeon denda Usabiaga, berana zan. Denda haundie, almazena-re haundie zeukeben. Eta amistade haundie. Eta gero pare ere, nola da, Joyería Hidalgo, Hidalgo, hor e zeon beste denda bat saltzen zuena danetatik.
-Eta azokan erosten zana ze izaten zan?
-Bueno ba, azokan erosten baziñun, berdura eta holako gauzak. Baiño eske ezta etortzen, ordun e etzan asko etorriko, ez naiz asko gogoratzen baiño, ordun gutxigo oraindik, gaur da etortzen dana...

8. Otorduetan denetik jaten zuten

- **Erref:** ORD-025/014
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:24:15. **Bukatu:** 00:26:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Eguneroko otorduetan potajea eta berdura jaten zuten. Azukre eta olioaren errazionamendua ezagutu zuen, baina goserik ez zuten sekula pasa. Denda asko zegoen Ordizian eta baten aipamena egiten du. Arraina jaten zuten tarteka eta igandeetan jaki berezia izaten zuten.

Transkripzioa

-Orduko eguneroko etxeko otordutako jana ze izeten zan?
-Hara! Nik egie esaten dizut, garbantzue zala, lentejak ziela, porru-patatak.

Danetatik, danetatik. Nik egie, ordun razionamentue esaten zen bezela ta, bai, baiño faltaik ez.

-Ze izaten zan razionamentue?

-Azukrea, olioia, bi gauza horik, eta jaboie ez dakit, baiño gauza horik bai. Eta tabakoa ere uste det; aittentzako-ta izeten zan, kajetilla oaingo hauek ez, pakete haundik; berak eitten zittun zigarrok hola papelakin bittu ta; askok itten due, ba hori. Eta, este..., bestela dendak bai. Beste bat´e bazeon, Bilore esaten zioena, beheratxuao, Plaza Garagarzatic behera. Asko, denda asko.

-Eta angulak eta izaten al zien ordun? Esaten da gaur baiño gehiago izaten zala angula ordun eta.

-Angulak izen bai, eta gaur errekatari ez dagola ezertxo ere, kangrejok berak´e bai etxan ikusten nittuen ekarrita.

-Arraiñe jaten zenun?

-Bai, bai. Antxoak, sardiñak, peskadillak, kariokillak, peskadillak, noizin behin, ez beti. Beti iganden, ordun, beti estraordinarioa pixkat. Igandetan beti izeten zan. Jateko kontun ondo. Klaro, gerra geroko kontue beti esaten zan Jesus! Ez, goseik ez. Basarritik e, nola giñen zaharrenak, lagundu´re bai.

9. Gerra garaian Azkoitiko baserrira

- **Erref:** ORD-025/015
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:26:29. **Bukatu:** 00:29:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » lher egin beharra
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Lau anai-arreba ziren. Gerra garaian, amarekin autobusa hartuta, Azkoitiko baserrira joan ziren bizitzera. Baserrian, ogia egiten zuten eta ez zuten goserik pasa. Familia osoa joan zen Azkoitira.</p>

Transkripzioa

-Zenbat anai-arreba ziñeten?

-Gu gea hiru -bat hil da baiño-, hiru neska eta mutil bat. Hiru neska ta mutilla.

-Gerra-denbora ezagutu zenun?

-Bai. Gutxi. Bai. Nola jun giñen, hori dauket gogon, amakin eskutik hartu ta plazatik, eta plazea zegoen, militarrek izengo zien, nik ordun ezta ulertzen ´e, hainbeste jende autobusa hartzea baserrira juteko. Baserrira jun giñen eta han.

-Nungo baserrira?

-Usingo, esan dizut, Azkoittira.

-Hemendikan harutza jun ziñeten gerra zalako?

-Bai. Eta han egon giñen bastante denboran. Aber, ama etortzen zan noizin behin ikusteko aber zer mouz edo zeon. Berriz´e juten zan kontukin gureana, gu txikik oaindik. Ta amona zanak erakusten zigun, ai! Bildurrez danok baiño berak, han baakizu, babarruna zeola etxan eta garie han asko itten zan, iriñe itten zuen, ogie etxan bertan itten zuen; faltaik ez giñeukan, eta gu giñen zaharrenak, ordun gu zaharrenak, eta ba han.

-Zuk ogirik itten zendun?

-Nik ez. Amonak eta izebak itten zuen ogi batzuk. Eta gu juten giñenen´e

opil txikik, sugea dan bezela holaxe biribildu ta... Ta guk pozik, eta berak´e pozik. Gaiñeaz beti noiz jungo, noiz jungo ote giñen.
-Zenbat denbora egin zenuen han, asko?
-Bastante, bastante denbora eingo giñun, bastante, ez naiz gogoratzen hori, baiño bastante denbora.
-Zer jun ziñaten, aitta-amak eta zu, danok jun ziñaten?
-Danok, bai. Danok egon giñen han.
-Aittek ez zuen gerrara jun beharrik eta izan?
-Ez, ez. Soldauska´re aittek ez zun izen zegatik aitte nola hil zekon gazteik, bera umea, eta aitte hil zekon eta etxen arrebak eta ama alargune, ba laguntasune o.

10. Ordiziako industria; CAF

- **Erref:** ORD-025/016
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:29:02. **Bukatu:** 00:29:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Ordiziako orduko lantegiak aipatzen ditu. Kanpoko jende ugari zegoen CAF lantegia zela eta.

11. Etxean telefonorik ez eta telefono publikoa erabili behar

- **Erref:** ORD-025/017
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:29:58. **Bukatu:** 00:31:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:

<p>Argindarra eta ura beti izan zuten etxean. Telefonorik ez zuten eta herriko telefono publikotik deitzen zuten. Irrati zahar bat bazuen etxean eta hura bota izanaren damua duela dio. Segura irratia entzuten zuen, euskaraz.</p>

12. Janaria nola kontserbatzen zuten

- **Erref:** ORD-025/018
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:31:22. **Bukatu:** 00:32:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Janaria mantentzeko, freskuran edo gazi kutxan edukitzen zuten.

13. Ordiziako festak; karrozak

- **Erref:** ORD-025/019
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:32:10. **Bukatu:** 00:35:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

<p>Ordiziako festak nolakoak ziren azaltzen du. Kuadrillek egindako karrozak. Santiagoetan izaten ziren festak. Antonia karrozan atera izan zen. Kanean Burgosko musika-banda ibiltzen zen.</p>

14. Plazara dantzara neska eta mutil

- **Erref:** ORD-025/020
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:35:59. **Bukatu:** 00:37:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Plazan dantza egiten zuten bandarekin eta jende asko ezagutzen zuten. Plazaren bueltan egoten ziren neska eta mutil guztiak batera. Neskak ez ziren tabernara askotan sartzen.

15. Etxezarreta zinemara asteburuan

- **Erref:** ORD-025/021
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:37:07. **Bukatu:** 00:38:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Etxezarreta zinema zegoen Ordizian eta hara joaten ziren arrtsaldeetan. Erdaraz izaten ziren pelikulak eta 4-5 pezeta ordaintzen zuten. Asteburuan lagunekin ateratzen ziren.

16. Kalera ateratzeko askatasun gutxi

- **Erref:** ORD-025/022
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:38:23. **Bukatu:** 00:39:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:

Gizona Beasainen ezagutu zuen hangoa baitzen. Egunero ikusten zuten elkar, baina gauez ez ziren ateratzen ez baitzieten uzten. Trenet joaten zen jendea inguruko herrietara.

Transkripzioa

- Eta zuk mutilla nun ezautu zendun? Gizona nun ezautu zendun?
- Gizona ezautu nuen, bai hamen, ta bai Beasaiñen. Senperen bizi zan, Beasaiñen.
- Eta ordun egunero ikusten ziñeten? Hola, bikote ziñatenen...
- Ez. Ba, bai, bastante bastante ikusten giñen. Bastante ikusten giñen. "Ahora", atera ez. Atera, este, gauen ta, gure etxen, gure etxen iñork ez. Gogoa bai, baiño ez, ez ziguen uzten. Beratziretako etxea, eta kitto.
- Inguruko herrietako erronmerita juten ziñaten?
- Ez, ez naiz ni jun, zeatik ez zielako uzten. Bestela jun... nik karnabalak, egia esateko, ez ditudut ikusi.
- Ez?
- Oain ez daukat penak' e e? Egia esaten dizut. Ordun trena, trena, ordun dana juten zan trenen. Ta gaiñeaz gogoratzen naizena da esaten zuen "los estribos" ta bakarren bat trenak harrapatu zuela ta... eske izeten zan karnabaletan ta ba. Ni sekula ere ez naiz jun.

17. 24 urterekin ezkondu zen Ordizian

- **Erref:** ORD-025/023
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:39:35. **Bukatu:** 00:41:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>24 urterekin ezkondu zen Ordizian. Banketea Martinez jatetxean egin zuten. Zuriz jantzita ezkondu zen berak egindako soinekoarekin. Soineko harekin jantzia egin zuten eta biloba guztiek erabiltzen dute bataio egunean. Ezkon-bidaian Madrilera joan ziren.</p>

Transkripzioa

- Eta gizonakin ezautu zendun, ta noiz ezkondu ziñen?
- Ta ezkondu nitzen hogeta lau urtekin.
- Hemen? Ordizin?
- Ordizin.
- Ta nolakua izaten zan orduko boda?
- Ba ondo.
- Gaur bezela, hola banketekin eta...?
- Bai, bai, guk eukiko... bueno, nik eta ni bezela bestek, nik uste det. Bankete ba Martinezenen, kanpoa jun be bertan, familie, etxekok eta, este, aitten arrebak. Ta danak, bueno, eta amanak'e igual, danak ba asko ba juntau, ez dakit zenbat juntauko giñen. Baiño, ordun, gaur gehio juntatzen dia, baiño larogei bat? Larogei bat? Hortxe.
- Eta soiñekoa? Beltzez eo...?
- Ez, ni txuriz.
- Txuriz?
- Bai. Bai, neonek in nuen gaiñea.

- Hara! Zuk ein zendun soiñekua?
- Bai, bai, bai.
- Ba lan pixkat eukiko zendun e?
- Beste batzuk gero probau ta in zien, baiño neonek in nun.
- Ta horrek'e poz gehio emango zun e? Norbeak eindakua izanda.
- Bai, baita, baita, baita. Hori dauket, este, nere seme-alaban, bueno nere alaba, komunioko soiñekoa, ba neonek in nion, eta zan politte, eta da. Eta esaten nuen, bai, gero bat komuniokoa. Gero, eskauta, batek eskauta bestek aber utziko nion, ta aber, ta esan nuen, bai, rekuerto ona izeteko, ingo detana da, famili izeten duenen, faldoia.
- A, beittu.
- Halaxe dauket. Ta danak, illoba danak, bataiatu die soiñeko horrekin. Ta gordeta dauket. Ba, horikin danak. Mutillek eta neskak, izan dia danak faldoi horrekin.
- Eta biaje de nobiosea kanpoa jun ziñaten?
- Bai, Madrideaño.
- Madridea jun ziñaten?
- Madridea, ta bueno, Valladolid lenago dago, baiño... Madrid.
- Ezagunen bat zeukezuen han edo bestela...?
- Ez, ez, ez. Hotel batea jun giñen.

18. Ezkondu ondorengo bizilekuak

- **Erref:** ORD-025/024
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:41:54. **Bukatu:** 00:44:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Ezkon-bidaiaetik bueltan lehenengo amaren etxean jarri ziren bizitzen eta gerora Ordiziako kalean, txaleta egin zuten arte. Bost seme-alaba izan zituzten. Etxean baratzea zuen eta bera aritzen zen hango lanetan.</p>

19. Ordiziako uholdeak

- **Erref:** ORD-025/025
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:44:25. **Bukatu:** 00:47:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

Ordizian uholdeak izan zireneko kontakizunak kontatzen ditu.

20. Areta baserriko margolari ezaguna

- **Erref:** ORD-025/027
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:49:59. **Bukatu:** 00:52:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk

Laburpena:

Etiket goragoko Areta baserria Lapitz margolari ezagunarena zen eta etxea erre zenekoa aipatzen du. Margolaria alargun geratu zen frantziarra zen. Kanpotar asko joaten zen margolariarengana. Oilarrak margotzen omen zen ona. Margolariaren inguruko kontuak.

21. Jende aberatsa Ordizian

- **Erref:** ORD-025/028
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:52:55. **Bukatu:** 00:54:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:

Ordiziak garai batetik gaur egunera aldaketa handiak izan ditu. Jende garrantzitsua bizi zen bertan eta jauregiak ere baziren, infantadokoak. Barrena jauregira Madrilgo jendea etortzen zen eta hilabete batzuk pasatzen zituzten bertan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-12-15

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkarte
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com